

*Məktəbə hazır olmaq – oxumaq, yazmaq və saymaq demək deyil.
Məktəbə hazır olmaq – bütün bunları öyrənməyə hazır olmaq deməkdir.*

L.A.Venqer

Uşaqlar birinci sinfə gedərkən hər şeyin yaxşı olacağına inanaraq gedir: müəllimi gözəl və mehriban olacaq, sinif yoldaşları onunla dostluq edəcək, o yalnız “əla” qiymətlər alacaq və s. Lakin uşağın məktəbə hazırlığı istənilən səviyyədə olmazsa, məktəbə adaptasiyasında, təlimdə uğur qazanmasında problemlər yaranır. Bəs uşağın məktəbə hazır olduğuna əmin olmaq üçün nələrə diqqət yetirməliyik?

Fiziki hazırlıq:

- *Kiçik motorikanın inkişafı.* Əgər uşaq ayaqqabısının bağını, köynəyinin düyməsini gec və çətin bağlayırsa, qaşığı düzgün tutmursa, o, qələmi də düzgün tutmağı bacarmayacaq.
- *Sensomotor və məkan koordinasiyası.* Əgər bu faktor düzgün inkişaf etməyibsə və ya zəif inkişaf edibsə, uşağın qaçmasına, oynamasına, ümumi hərəkətlərinə maneələr yaradacaq və s.

Emosional-iradi hazırlıq:

- Məktəbə getməyi sevinclə gözləmək;
- Öz emosiyalarını və davranışlarını idarə etmək bacarığı; Sırr deyil ki, uşaqların əksəriyyəti üçün *müəyyən müddət* parta arxasında əyləşmək çətinidir və tənəffüs zamanı bitmiş dərsin kitab-dəftərini çantaya toplamaq istəmirlər, tez gedib oynamağa can atırlar. Uşaqlarda oturaqlıq vərdişi və emosiyalarına nəzarət daha çox rollu və qaydalı oyunlarda formalaşır. Bu oyunlardan istifadə etməklə gələcəkdə məktəbin qaydalarına riayət etmək onlar üçün daha asan olacaq və öz davranışlarını idarə etmək vərdişi formalaşacaq.
- Çətinlikləri aradan qaldırmaq istəyi;
- Məqsəd və nəticəyönümlülük.

İdrak proseslərinin inkişafı:

- Diqqətin inkişafı (Sadə pazlları qura bilirmi? Labirint tapşırıqlarını yerinə yetirə bilirmi? və s.).
- Hafizənin inkişafı (Məsələn, əvvəlcə müxtəlif əşyaların təsvir olunduğu bir şəkil göstərin. Daha sonra şəkli götürün, uşaqdan şəkildəki əşyalardan hansının yadında qaldığını soruşun. Düzgün xatırlaya bilirmi?).
- Təfəkkürün inkişafı (Məsələn, bir neçə detalın müxtəlif olduğu şəkillər arasındakı fərqləri soruşun. Fərqləri deyə bilirmi? Fərqli əşyaların oxşar əlamətlərini deyə bilirmi? Məsələn, televizor və soyuducu).
- Təxəyyülün inkişafı (Məsələn, hekayə danışın və yarıda saxlayın. Hekayənin ardını sərbəst formada davam edə bilirmi?).

Nitq:

- Məktəbəqədər yaşlı uşaqla “söz oyunu” oynamaq olar. Uşaq əvvəlcə ətrafında olan əşyaların adlarını deyir, daha sonra həmin sözlərin ilk səsi ilə başlayan yeni sözlər deyir.
- Oxumağı unutmayın. Uşağa daim davamının necə olacağını düşündürən maraqlı hekayə seçin. Bəzi sadə sözləri özünün oxumasına icazə verin.
- Oxuduğunuzu müzakirə edərkən uşağa öz fikirlərini aydın ifadə etməyi öyrədin. Əks halda şifahi ünsiyyət zamanı onun problemləri ola bilər.

- Monoloji nitqə yiyələnməyi vacibdir. Hekayəni oxuyub bitirdikdən sonra məzmunla bağlı suallar verin və uşaqdan hekayənin xülasəsini danışmağı xahiş edin.
- “Hə”, “yox” cavabına qane olmayın. Niyə məhz elə düşündüyünü dəqiqləşdirin, öz fikrini tamamlamağa kömək edin.
- Hadisələrdə ardıcılığı gözləməyi və hadisələri təhlil etməyi öyrədin.
- Aşağıdakı sözlərin düzgün başa düşüldüyündən əmin olun: üstündə, altında, içində, sağında, solunda, uzaqda, yaxında, qarşıda, arxada və s.